

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, A. M.DC.XXIX

Fer[ia] II. Post Domin[icam] IV. Quadragesimæ.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56232)

participes effici mereamur. Deinde à te etiam obsecramus, vt animas nostras fame propemodum enectas, quæ iam triduo aut forsitan trimestri, ne dicam triennio, sacro hoc & cœlesti pane, & Sacrosancto Eucharistia conuiuio abstinuere, & eo frustrata sunt, enutrias: operientes hic interim, donec ad aliud illud epulum, quod post hoc in æterna beatitudine sequi solet, inuidentur, ad quod nos Pater, & vnigenitus eius Filius, ac sanctissimus Spiritus perducere dignetur. AMEN.

FER. II. POST DOMIN. IV.
QVADRAGESIMÆ.

Partitio.

- I. In Deum cadere iram.
- II. De templis Dei cultui construendis.
- III. De antiquitate vsus templorum, ac vniuersalitate.
- IV. De ementibus ac vendentibus in templo.

Prope erat Pascha Iudæorum, & ascendit Iesus Hierosolymam, & inuenit in templo vendentes. Ioan. 2.

FIGVRA.

Num. 15. **C**VM magnus ille Phinees, Eleazari filius, Aaronis summi Sacerdotis nepos, honoris Dei ac castitatis zelo incensus, impudentem Zambri cum Madianitide in conspectu totius multitudinis, magno diuinorum præceptorum contemptu, ac totius populi scandalo, fædo concubitu commiseri videret: gladium arripuit, ac zelo feruens vtrumque in locis genitalibus vindicæ manu in flagranti delicto confodit. Quod factum diuinæ maiestati in omnem populum exacerbata adeo complacuit, vt ei Sacerdotis dignitatem in æternum sese daturum sponderit. Quem zelum cum ac curatius inuicor, exprimere mihi aliquatenus zelum CHRISTI Redemptoris nostri videtur.

quem hodiernum Euangelium magnopere deprædicat: cernimus quippe hic non Eleazari, sed filium Dei vnigenitum, non ipsum Phinees, sed Iesum Christum: honoris & gloriæ paternæ zelo ardentem. (cum non Zambri, sed plurimos Iudæorum publice fornicantes, aut potius magna cum ignominia templi sanctimoniam profanantes videret) furore quodam sancto agitarum, & flagello è funiculis contorto, gladii loco in manus accepto, eosdem inuadere ac templo pellere. Vt porro pro dignitate iram tuam & furorem Domini explicare possimus, sancti Spiritus auxilium, per tuas ô gloriosa Virgo preces enixe postulandum est, quare vnanimis legamus:

AVE MARIA.

Non recte, mea quidem sententia, opinati sunt Stoici, cum magnanimum aliquem dicebant & omnibus numeris absolutum virum ex-Stoici Deum primere cupientes, eundem D. N. M. quem nunquam dam appellare non sunt veriti: & dum in irasci summum illud Numen, æternum illum Spiritum, amorem quidem & pietatem clementiamque non vero iram, furorem & vindictæ appetitum cadere posse asseruerunt; Si enim inquebant, Deus mutari non possit, & nullis affectibus moueatur, si denique Ens est vndequeque perfectissimum: quis tanta futurus est impudentia, vt affectibus prauis, passionibusque quæ inter peccata mortalia etiam locum occupant, vt est ira, & exandescencia, dicat concuti & commoueri? Modeste, ac ne quid nimis, ô Philosophi, non attigistis, mihi credite, scopum: at ipsi Prophetæ melius rem attigerunt, & videntes viderunt multo vobis acutius, eum scilicet oculos Dei iræ flammantes, & eius faciem furore concitatam toties nobis desciperunt.

Multo profundius ac vetius Moses philosophatus est, cum Deum velut iratum alloquens, his eum verbis compellauit: *Quis est ira tua. Et esto placabilis super nequitia populi tui.* Melius quoque Psalmista, dum ait, *Domine ne in iure tuo arguas me.* Et Prophetæ Zachariæ: *Effunde iram tuam.*

Ecc 2

ingen-

ingentes. Tu vero Paule Apostole, quid ais? cuius opinionis es? an Stoicorum dogma sequeris? audebisne dicere Deum irasci non posse? nequaquam, sed nostræ illæ sententiæ accedit: *Reuelatur*, inquit, *ira Dei in celo.*

Rom. 1.

Quid autem, an non manifestum iræ argumentum ac vehementis furoris signum est, ob vnicum peccatum Angelos celo, Adam cum posteris Paradiso terrestri pellere? *Gen. 3.* quadraginta diebus & totidem noctibus pluuia habenas laxasse, & omnes aquarum cataractas referasse, omnis vt terræ superficies sub aquis natitaret, an non euident, & apertum ingentis passionis indicium? *Gen. 19.* Sulphureum & igneum imbrem in quinque florentissimas Palæstinæ Syriæque ciuitates; magno impetu vehementiaque immisisse, easque in fauillam & cineres redegisse, nonne vobis iram quandam horrendam redolere videtur? an non iram sapit & furorem tot hominum millia rubri maris aquis immeruisse, & in filios Israel ignitos serpentes immisisse?

Gen. 3.

Gen. 7.

Gen. 19.

Exod. 14.

Num. 21.

Non igitur recte, nisi quid iudicans fallor, Stoici, a Deo flammæ iræ exclusistis, eumque procul à passionum motibus abesse dixistis: cum enim animo mecum perpendo, eum ob vnicum delictum tam grauiter in dilectissimum sibi regem eiusque regnum animaduertisse, vt septuaginta subditorum millia peste & contagione lethali abstulerit:

1. Reg. 24.

credere non possum, aut in animum vlla ratione admittere, quin hic saltem aliqua Dei aduersus populum suum ira fuerit. Quid? quando Angelum Dei iussu stricto mucrone in castris Assyriorum volitantem; ac centum octoginta hominum millia vna nocte prosternentem, ac castra natantia sanguine & cæde contemtor: deinde quando omnes Ægyptiorum primogenitos ad eius mandatum vna nocte commorientes intueor:

4. Reg. 18.

denique quando ob vnum idololatriæ peccatum populum Israel in captiuitatem, modo in Assyriam, modo in Babylonem abduci contemtor, tot mihi iræ argumenta & signa videre videor, aut sane nulla potius ira potest reperiri.

Exod. 11.

Verum veteribus hisce historiis relictis,

ad Euangelium veniamus, in quo nouum iracundiæ signum, & euidentis vehementis furoris indicium habebimus, cui simile Deus vix vniquam demonstrasse legitur. Ascendens quippe hodie in templum Salomonis, & repertis in eo ementibus, & vendentibus, qui locum illum, omni cultu ac reuerentia dignum indignis negotiationibus ac commerciis polluebant, tantum iræ indignationisque concepit, adeoque commotus est, vt facto è funiculis flagello, eos seuerò vultu castigarit, templo eiecirit, & mensas eorum euertit: *Cepit flagellum de funiculis, & eiecit ementes, & vendentes de templo, &c.*

Quando hunc Domini furorem inspicio, videre mihi Sampsonem illum video, qui cum Philisthæos idolis immolantes, inque diuinam maiestatem peccantes cerneret, iracundia & furore commotus, accepta asinæ mandibula, mille ex iis prostrauit. Et sane non minus mirandum est, quod Sampson noster Christus hodie in templo agit; cum accepto in manus flagello, Pharisæos templi sui honorem videntes, ira & furore commotus, eodem expellit. Historiam Ioannes describit: *Prope erat Pascha Iudeorum. Et ascendit Iesus Ierosolymam, & inuenit in templo vendentes, Quod argumentum vt scire & ordine tractare possimus, primo templum ingrediamur, ac deinde ad negotiatores orationem conuertamus.*

Quod ad primum igitur attinet, per vocem, templum, vt plurimum materialem templi fabricam intelligimus, locum scilicet adorationi & cultui diuino destinatum, locum in quo Deum adoramus, sanctos inuocamus, imagines veneramus, verbum Dei audimus, ac sacramenta percipimus: locum inquam, quem hæretici horrent, & fideles honorant: locum quem Sathan demoliri & destruere, Deus construere & conseruare conatur.

O maligne Spiritus contradictionis, nefande, inquam, hæretice, qui à primo ortus tui tempore bellum sacris hisce templis, locisque piis indixisti, quotidieque in iis destruendis & euertendis elaboras, ad quid, obsecro, dicis: Semirutis ingemiscant templa rectis, &

Quid templa significent.

II.

-----lappis

-----*lat' sit ingentia muris*

Saxa iacent :

Ipsa namque Deus ubique est, & ubique locorum potest adorari? Concedo, & tecum sentio: at non vides eum, præterquam quod omnia maiestate sua compleat & occupet
onymus: (quod Dei solius est, eo quod infinitum ens existat, qui ait: *Calum & terram ego impleo,*) & præterquam quod etiam in locis, quæ menter secundum Philosophos finguntur habet, semper tamen loca quædam singularia, cuius sui dedicata delegisse, quibus inuocaretur, exaudiretur, & mirabilia sua opera ederet.

Erat quidem Deus, antequam carnem indueret, ubique locorum, & quatuor mundi plagas maiestate sua implebat; sacrum: tamen Virginis uterum subire non est dedignatus, in eoque sublime illud incarnationis mysterium, omnium miraculorum maximum peragere. Unde merito mihi canere Ecclesia videtur,

-----*quem totus non capit orbis,*
In tua se clausit & viscera, factus homo.

Adeundem modum anima in toto quidem corpore habitat, inque omnibus eius partibus operatur & agit, idque eo prorsus modo quo Deus in toto mundo est & operatur. Est scilicet secundum Philosophos, tota in toto corpore, & tota in qualibet corporis parte, & tamen in parte vna nobiliores effectus producit, quam in alia: quod enim in cerebro agit, multo nobilior est eo quod in talis & in pedis planta. Ita quoque Deus ubique & per totum terrarum orbem operatur & habitat, vel, prout Theologi loquuntur, est ubique per essentiam, præsentiam, & potentiam. Et fieri non potest Domine, ait David, ut à facie tua & vultu me abscondam, qui utrumque polum perlustras & perspicias; nam, *Si ascendero in caelum, tu illic es, si descendero in infernum, ades:* adeo ut ubique sis; in templis tamè sublimiori quodam modo es & longe eminentiori: in quibus te adoro, inuocabo, & peculiari ratione colam: *Adorabo ad templum sanctum tuum, & confitebor nomini tuo.*

Lucida illa Solis saxa vniuersum mundi or-

biumque cælestium ambitum quotidie percurrentes, ac quatuor mundi plagas singulis diebus lustrans, superius quidem in cælo cæteris stellis, in mundo vero rebus inferioribus, lumen suum communicat; nunquam tamen Zodiacum, in quo duodecim cælorum signa continentur, egreditur, & ex illo influxus suos in res inferiores emittit; ac quemadmodum Sol ille Creatoris sui figura est, ita quoque eiusdem actiones imitatur. Nam quamuis ingens ille Sol iustitiæ Deus tum Angelos, qui in stellis cæli adumbrantur, tum etiam homines, qui per hæc inferiora representantur, gratiarum suarum influxuum participes reddat; tamen ut plurimum in templis, velut intra suum Zodiacum, in quibus duodecim Apostoli instar duodecim signorum sunt, reperitur, in quibus supernaturales gratiarum influxus communicat, quæ nobis per Sacramentorum deinde motum applicantur.

Sæpius ipse mecum sacras Scripturas volutando, demiratus sum, cur omnia pene opera, quæ aliqua ratione cæteris antecellerent, ac præstare videntur, semper in rupibus aut in montium summitatibus peracta sint. In monte Sinai tabulæ legis datæ sunt, in monte Oliueti Transfiguratio Christi contigit, & in monte Caluaria Christus moriens expirauit: ubique reperimus montes, ubique rupes & petras, ubique præfagia super petras illas Simonis Petri, & in templis quæ instar montium eleuata sunt, Deum mirabilia sua cernimus operari. Et ecce manifestam eius rei rationem. Dicite, quæso, vos templorum euerfores & destructores, Deum in locis non æque Deus temporum Dominus est eo aliquo loco? & tamen homines obligare noluit, ut eum omni hora & nullo non tempore adorarent, præterquam die Dominica: atque ita in Exodo scriptum legimus: *Sex diebus operaberis & facies omnia opera tua, septima autem die Sabbatum Domini tui est.* Cum igitur Deus ex omni hac temporis vniuersitate certos quosdam dies sibi delegerit, quibus adoretur; cur non ex omnibus mundi adeo late patentis locis, templa sibi singulari quadam ratione delegit, in quibus adoretur.

Sol obfertur cum Deo.

Conceptus.

Exod. 19.
 Matth. 17.
 Matth. 28.

Ostenditur Deum in loco certo coli velle.

Ostenditur Ecce & alias rationes. Licet omnes omnium ipsi & no proles Deo, veluti Creatori, dicari & con- aliis ratio- seclari debeant; in Exodo tamē voluit Deus nibus. primogenitos sibi peculiariter offerri: an

Exod. 13. non hoc indicium est, licet ad Deum totus

Psal. 23. terrarum orbis spectet, quia *Domini est terra*

Et plenitudo eius, templa tamen ei & loca que- dam particularia, quæ cultui eius dedican- tur, esse erigenda. Deinde si satis sit, Deum

vbique locorum colere & adorare, cur vos Magi, veluti superstitiosi, de longinquis ter- rarum oris, ab ultimo scilicet Oriente in Beth- lehem vsque properatis, vt illic Christum in

Dan. 6.

stabulo repertum adoretis? Cur Daniel in captiuitate Babylonica detentus, toties ad templum Hierosolymitanum absens oculos conuertisti, & ad eam partem potissimum in

qua templum situm erat, orans & obsecrans manus sustulisti? *Quod cum Daniel comperisset, id est, constitutam legem, ingressus est domum*

suam, Et fenestris apertis in cœnaculo suo, contra Ierusalem, tribus temporibus in die flebat genua sua, & adorabat. Ad quid istorum manuum

extensio, & cur has precandi cæremónias ad- hibet?

Vos quoque Israëlita in Chaldaicam capi- uitate abducti, cur toties ad templum istud Ierosolymitanum anhelastis, si tanti sint ponderis preces in agris locisque deser- tis effusa? cur dixistis querentes & gemitus effusi? *Super flumina Babylonis illic sedimus*

Psal. 136.

Et fleuimus, dum recordaueimur tui Sion. Vos

vero gloriosi Apostoli Petre & Ioannes, cur in templum ad horam orationis nonam ascendistis? Tene quoque superstitiosam ap- pellabimus, sacratissima Virgo, ad templum, voti persoluendi, filiique Deo Patri offer- rendi, ac munerum in purificatione tui offer- rendorum ergo, ascendentem? Minime gen- tium; at sunt hæc potius argumenta & signa manifesta, preces in templis ad Deum effu- sas, longe ei gratiores & acceptiores, quam eas, quæ in agris & alibi effunduntur, exi- stere.

Templorum qualia modo habem⁹ vsus iam à

Huc adis o templorum hostis iuratis- sime, deducam te expatiatum, tibi que inter ambulandum demonstrabo, eadem templa, quæ modo in vsu sunt, iam à duobus anno-

rum millibus & amplius, & eodem pro- doibus an- fas cultu, quo nos eadem dedicamus, in vsu norum mil- fuisse. Desertum petamus, & statim in ipso lib⁹ viguit. eius ingressu Israëlitas tabernaculo Dei iussu Exod. 16. constituendo occupatos reperiemus, in quo & Deum colerent, & sacrificia offerrent. Cur hunc laborem subitis, o viri, in vanum, vt aiunt hæretici, laboratis? cur non in agris & in media solitudine Deum adoratis, quare non potius in late patenti deserto holocausta & victimas vestras, quam in augusto taber- naculo, immolatis?

Inde ad terram promissionis ascenda- mus, & in ea Regem & Principem adeo de templo ædificando sollicitum fuisse videbi- mus, vt dixerit: *Video quod ego habeo in do- 2. Reg. 7.*

mo Cedrona, Et arca Des posita est in medio pel- lium. Ingrediamur deinde ipsam Ierosoly- morum ciuitatem, in qua ad primum intro- itum Dauidem Regem templi illius augu- 3. Reg. 4.

sti & splendidi fundamenta ponentem vi- debis: cernes, inquam, triginta hominum

millia quotidie strenue operantium, ac qua- tuor operum præfectorum millia; vbi si tibi modo vacet, & morari velis, septem annos

fabricæ videbis impendi, ac tanta quidem dexteritate & industria, nullus vt mallei ictus fuerit exauditus. Quod porro Dauid

templum inchoauit, ac perficere propter effusum sanguinem non potuit, quodque filius eius, pacificus Salomon, perfecit & consummauit; id ipsum paucis post annis

dirutum & destructum intueberis; sed haud longo interiecto tempore exsurgit Zoro- 1. Esdr. 1.

babel, qui priores ruinas sit restituaraturus, ac post eum iterum legis patriæ amulatores Machabæi. 1. Mach. 4.

Nimis diu Ierosolymis hæsimus, egredia- Apostoli mur vrbe, & Apostolos per omnia mundi templa co- climata, & orbis plagas properantes sequa- struxere.

mur. Videbimus Matthæum templum in Æ- gypto, Ioannem Ephesi, Bartholomæus apud Iudæos ædificantem. At dices vnde hæc

hausisti, vnde hæc nosti? Ecce restem ha- 1. Libro 2. heb. beo Abdiam Babylonium, Apostolorum æ- cap. 17.

qualem, qui eodem cum illis vixit tempore; Eusebium quoq; Cæsariensem, qui & addit, temporibus suis, imperio scilicet Imperat. Claudii,

Claudia, omni pene loco templa Christianorum fuisse, ac loca oratione destinata. Transeamus deinde Antiochiam, ubi à S. Luca templum ex præscripto Apostolorum Petri & Andreae constructi cernes. At in reditu Romam orbis caput transire nefas erit, ubi innumera propemodum templa extrui videbimus. Sic enim S. Balbina ad instantiam Alexandri Pontificis, Ecclesiam S. Petri ad vincula construit; Helena quoque Magni Constantiniani matris, infinitas propemodum ibidem ædificat basilicas.

Hinc te haud procul Rupella tua deducam quo loco te in memoriam, reuocare velim; quid olim in eius agro peractum sit. Consulte antiquitatem, euolue historias, ac vetera monumenta perscrutare, ac tum demum vide, num & apud vos vnquam templa sacra extiterint. Et sane, si te querere & indagari non pigeat, reperies iam à mille quingentis annis, S. Martialem, Apostolorum discipulum; & Aquitaniam Apostolum; primam faciem, quæ tibi fidei lumen suppeditauit, ô Gallia; primum tuum Apostolum, ô Aquitania, cuius doctrinam & miracula reuereris; primum fidei apud vos fundatorem, ô Lemouices (felices inquam tam magno & præclaro patrono, tutore, custode & conseruatore Lemouices; in cuius honorem templa erecta, & cuius reliquias habetis;) reperies, inquam, ô sanctorum sanctorumq; Ecclesiarum hostis, gloriosam hunc virum, Burdegalenses Epistolis adhortari & incitare, vt in beatissimi Protomartyris Stephani honorem templum ædificent. Viden igitur quam vetus & antiqua templorum apud Christianos sit memoria? agnoscisne & cognoscis eadem iam inde ab Apostolorum temporibus nota fuisse? Sane si ipsa turre, sim urorum ambitus, ipsa campanilium cacumina, quæ pluribus in Gallia nostræ locis adhuc exstare conspicimus, loqui possent: ipsa tibi suæ foundationis initia: hæc quidem iam ab annis mille, illa etiam longe vterius, atcesserent.

X. Conc. in
qb. de tēplis
mētio.

Si hæc tibi forsitan antiquitatis memorie non attrideat, decem tibi Concilia proferam quæ te confutabunt, & quæ cum templorum meminerint, cum templa velut loca

quædam sacra, & res quasdam sanctas, in honore habenda esse vnanimi consensu asserant, errorem tuum coarguent. Ecce tibi hæc eadem ad oculum depromam; Concilium Parisiense sub Ludouico & Lothario regibus: Concilium Aurelianense primum & quartum, Matifconense, Antiodorense, Aquense, Ilerdense, Toletanum duodecimum, Gangense, & Arausicanum. Omnia hæc templorum honorem & cultum præcipiunt eorumque vsum approbant & inducunt: *Si quis domum Dei docet contemptibilem esse debere; anathema sit.*

An non igitur merito templa defendimus eorumque cultum auctum & propugnatum imus? tu vero hæretice quam te sacrilegum & profligatæ audaciæ ostendis, cum eadem demoliri & euertere studes. Interroga patres tuos & dicent tibi, pete ab omnibus omnino hominibus, quantum temporis interfluxerit, ex quo in vsum esse cœperint: & dicent tam antiquam eorum memoriam esse, vt cum ipsis hominibus cœperint; & tam diu duratura, vt cum mundo finienda sint. Denique vt hic finem faciam, aperi hodie oculos hæretice, accede ad Euangelium, & videbis ipsum Christum Dominum accepto flagello, iniuriam & contumeliam, quæ templo suo irrogabatur, vindicasse, & ementes ac vendentes templo exegisse. Quid hic audio Euangelista: *Tanti ane animis celestibus ira?*

Quosnam vero, vt ad alterum concionis membrum descendamus, hos vendentes & ementes esse dicemus? quinam hi negotiatores & nummularii, qui in templo distrahunt & coemunt? Dicere possumus, per eosdem rerum spiritualium mercatores, beneficiorum proxenetas & distractores, Prioratum, Abbatiarumq; inuasores, designari. Hi sunt namq; qui domum Domini speluncam latronum, ac prædarum receptaculum constituunt; denique paucis vt complectar, per hos ipsos Simoniaci adumbrantur. Hi sunt namque noui illi Philisthæi, qui arcam Domini exercituum, & idolum Dagon sub eodem tecto collocare gestiunt: qui templum ad orandum destinatum, in peristylum mercantium conuertunt, auaritiæ suæ

IV.
Qui peremētes & vendētes intellicantur.

2. Reg. 3.

Idolum

Idolum iuxta arcam humanitatis Christi constituere fatagentes. Hi sunt Tyrii & Sidonii illi, Babylonii illi, qui templa prophanant, violant, diripiunt ac deuantant, de quibus Ioel Propheta: *Argentum meum & aurum sulistis cito, velociter reddam Sicistudinem.* Hi sunt scelerati illi Nabuchodonosores, idolorum cultores, qui postquam plurima templa euertierint, ac multa beneficia distraxerint, in bestias commutati sunt, & instar bestiarum ad inferos quoque deturbantur.

Eiicit vendentes & ementes. O Simoniaci, vos estis impii hi negotiatores & mercatores: vos estis impii illi Balthasari, qui Ecclesiarum opes diripiendo, nec vasa modo sacra, verum etiam ipsa beneficia deprædando, eademque cum concubinis vestris dissipando ac decoquendo, sapius meritas & dignas direptionum vestrarum pœnas persolulistis.

2 Mach 3. Veniat, obsecro, vobis in memoriam impii illius Heliodori, qui cum sacros templi thesauros, pecuniasque depositas sacrilega manu auferre moliretur, tam insignes ab Angelo infictas pœnas dedit, vt pene exspiraret. Vos igitur Angeli templorum nostrorum protectores, & tutores estis. Ecce Angeli rebelles, caelo; gulosi Adæ, Paradiso; traditores Iudæ, Apostolatu; peccatores Ionæ, nauis; corui, arca; & hodie sacrilegi mercatores, templo ciecti sunt. *Eiicit vendentes & ementes.*

O infelices Ecclesiastici, tamne tristem vobis casum imminere, tantum vobis accidere infortunium, vt vos è templo eiciendi sitis, qui alios eiusdem introitu arcere consueuistis, & ipsos etiam Dæmones expellere? tantane vobis ignominia euenire, vt vos templo sitis eliminandi, qui eiusdem ianitores estis, qui clauis eiusdem geritis, tantæ inquam potestatis clauis vt Ecclesiam, regnum coeleste, & simul infernum referare atque obserare queant? Vestra auaritia, vestra Simonia, vestra hypocrisis Christum hodie ad iracundiam prouocant, vt vobis dicere necesse habuerit. *Vos fecistis illam speluncam latronum:* ac si diceret, Vos ego Ecclesiastici, vos beneficiarii in templo meo constitueram, sperans fore vt ex eo domum ora-

tionis, domum pietatis, ac domum sanctitatis faceretis, & ecce vice versa in speluncam, & receptaculum latronum, prædonum ac direptorum eam conuertistis, & omnia latrociniiis prædisque infamia sunt.

Reuera ita se res habet Domine: eheu Omnes pe-
quor latrones è templo tuo egressi sunt, quã ne hereticarum multi prædones è monasteriis prodierunt? Chæ qui ab Arius, Eutyches, Montanus, Berengarius, Ecclesia de Lutherus, Occolompadius, Caluinus, aliiq; fecerunt, plurimi in templo tuo latrocinia exercuerunt nunq; mo- & ecce omnes aut Monachi, aut saltem Sannachi aut cerdotes & Ecclesiastici fuere. Eheu quam Sacerdotes sacrilegi hi negotiatores erant? imo vero fuere.

prædonum & latronum Principes, atq; illos omnes Domine templo expulisti. *Eiicit vendentes & ementes.* Non vendebant hi minutim ipsa beneficia aut Ordines, vt hodie Simoniaci facere consueuerunt, sed instar mercatorum maiorum totam simul Ecclesiam diuendebant. O Sacrilegos, ac prædonum Principes! Vendebant hi mysterium SS. Trinitatis, vt Ariani; illi incarnationem Christi inuadebant, vt Nestoriani; alii vero recentiores diripere sacras imagines, calices, Sacramenta, Sanctos, Vota, Monasteria, Ieiunia, vt Lutherani & Caluinistæ: de quibus merito Dominus dicere potuisset: *Vos facistis illam speluncam latronum.*

Iam vero, ô Sacerdotes, & Ecclesiastici, Quanta sit Sacerdoti dignitas! vt ad propositum redeamus, ne quæso amplius Deum ad iracundiam prouocetis, neue illi materiam & occasionem detis, quo vos flagello è funiculis contorto, templo suo exigat. Sit vita vestra honesta, nemini vllum scandalum dando. At recordemini vos esse lumen mundi, ac sidera Ecclesiarum, Episcopos vero ipsos planetas, Pontificem ac caput Ecclesiarum, Solem: Sidera igitur & stellas imitemini, quæ in firmamento quidem semper micant, ac nunquam eclipsim patiuntur: ita & vos bono exemplo vitæque honestate semper aliis præluceat, ac nunquam scandalo aliquo deliquium patiamini. Tanta namque vestra dignitas est ac sublimitas, vt ipsam Angelorum multis partibus antecedit. Hinc S. Franciscus citius sese honorem Sacerdoti; quam Angelo si eodem sibi tempore occurrerent, exhibiturum aiebat. S. Anto-

S. Antonius quotiescunq; Sacerdotem ob-
vium haberet; in genua coram eo prouolu-
tus, benedictionem ab eo efflagitabat. Ma-
gnus ille Imperator Constantinus in Nicæ-
na Synodo Sacerdotes Patronos & Patres
nuncupabat. Imperator Theodosius ad pe-
des S. Ambrosij Sacerdotis & Episcopi pro-
uolutus obnixè ab excommunicatione per-
eum absolui petiit. Orbis illud flagellum
& Italiae terror Attila, Hunnorum Rex, quo
vix vllus vnquam immanior aut crudelior
extitit, cum in conspectum Leonis Papæ
totiusque Cleri Romani, qui ei imminen-
tes Italiae calamitates commiserati occur-
rerant, venisset, tacita quadam in viro san-
cto elucente maiestate perterritus, arma
deposuit, ac iussa sese facturum spon-
dit.

Quamobrem Sacerdotes, quos Dominus
in templo constituit, vt ex eo domum ora-
tionis faceretis, hæc ipsa templa honorate,
in ijs debitum Deo cultum exhibete; nolite
ea hypocritarum & Simoniacorum domum
constituere, sed domum bonorum ac fide-
lum ministrorum, vt aliquando audire me-
reamini: *Euge serue bone & fidelis, quia in pau-
ca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in
gaudium.*

Ecce, Domine Iesu Christe, hodierna ti-
bi die profitemur, zelum domus tuæ nos co-
medisse, & promittimus nihil tantæ nobis
curæ fore, quam Ecclesiæ tuæ honorem,
templorum cultum, & nominis tui gloriam,
ac perpetuum in tuo obsequio affectum: ad
hoc vnum contendemus, hoc vnum spirā-
bimus. Deinde tanta diligentia, ac tam ac-
curate munus nostrum, ad quod te donante
vocati sumus, explebimus, vt nullam vn-
quam irascendi occasionem daturi simus,
qua nos in tēplo tuo exigere possis. Ipsa nos
prius opprimat mors, quam loca hæc sacra
profanemus, quam aliquid in ijs aut diuen-
damus aut emamus: mille potius mortis
genera ingruant, quam in ijs Simoniam cō-
mittere, & hypocritism aut fucatam pietatē
fouere præsumamus. Ecce promittimus ac
vouemus Domine, fidele tibi hic obsequiū
nos exhibituros, quo, sicut boni ac fideles
serui Ecclesiæ militatē egressi sumus, aliqua-

Tom. 1. Bessai Quadrag.

do in ipsa triumphante conspiciere te merea-
mur. Amen.

FERIA III. POST DOM. IV.
QVADRAGESIMÆ.

Partitio.

1. De Inuidia.
2. De Doctrina Christiana 'sagoga.
3. De legis Christiana admirabili præstan-
tia.
4. De scientia Christi.

Iam die sexto mediante, ascendit Iesus in tem-
plum & docebat, & mirabantur Iudæi,
dicentes: Quomodo hic litteras scit, cum
non didicerit? Ioan. 7.

FIGVRA.

REGINA Saba ab extremi orbis partibus 1. Reg. 10.
multo comitatu, ac multis nobilibus &
Principibus stipata, Hierosolymam ad sa-
pientiam Salomonis audiendam cum venis-
set, ea audita, ac visa eius magnificentia &
splendore, adeo obstupuit, vt extra se raptā,
& vltra spiritum non habens dixerit: *Beati
viri & beati seruitui hi, qui stant coram te sem-
per, & audiunt sapientiam tuam. Attollite o-
culos, Auditores, ac videte synagogam il-
lam nationum omnium reginam, per Pro-
phetas scilicet ita nuncupatam, ab extremis
Iudææ finibus, magna nobilium, Scribarum,
Pharisæorum, summorumque Pontificum
stipatam multitudine in templum prodeun-
tem; & audita non sapientia Salomonis, sed
doctrina & prædicatione Iesu Christi, præ-
stupore extra sese raptam, adeo, vt præ ad-
miratiqne dixerit: Quomodo hic litteras scit,
cum non didicerit? Nonne id optime cum fi-
gura videtur coincidere? Est hoc hodierni
Euangelij subiectum, de quo, vt aliquid ad
maiorē Dei gloriam, vestrumq; omnium
subsidiū ac solitum Deiparæ Virginis pa-
trocinium confugiamus, dicentes:*

AVE MARIA.

Eff

Roga-